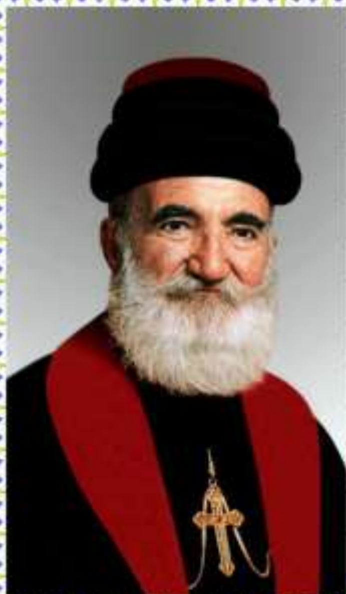

Հիշողություններ Սուրբ առաքելական կաթոլիկ
Ասորական եկեղեցին Արեւելքի
Նորին Սրբությունը ✝ **Մար Յուսիփ Խնանիշո**
Արքեպիսկոպոս Շամիսդին եւ Ռստագա
Հինգշաբթի, Մայիս 18, 1893 (Մար Իշօ, Թուրքիա)
դեպի
Կիրակի, Հուլիս 3, 1977 թ. (Բաղդադ, Իրաք)
Մի կարճ կենսագրություն

Մի քանի դար առաջ, ասորիները, որոնք անցնելով վտանգավոր փուլ է իրենց երկար ու բազմակողմանի պատմության մեջ. Նրանք շրջապատված է բոլոր կողմերի կողմից մոլեռանդ եւ ոչ քրիստոնյա ազգությունների, որոնք ոչ մի զաղտնիք իրենց չար մտադրությունների հետապնդելու նրանց անընդհատ, եթե նրանք տվել են իրենց քրիստոնեական հավատքի. Ասորիները ենթարկվել են բոլոր տեսակի ոճրագործություններիցից սպանությունների է խշշացող իրենց անասունները, առեւանգման եւ հարձակումների իրենց երիտասարդ կանանց, եւ ավելի վատ, պարտավորվելով ակտերը սրբապղծության դեմ, հոգեւորականները եւ սրբագործեց եկեղեցական հատկությունները:

Քանի որ առաջին դարում, եկեղեցին Արեւելքի օծվել իր Առաջնորդները միջից հավաքի իրենց հասակակիցների հետ: բարձրությունը արքեպիսկոպոսներ կամ եպիսկոպոսների դեպի հաջորդ ավելի բարձր դասային աստիճանի զբաղվել է նման ձեւով: Այն դեպքում, մի աթոռ լինելու պատճառով թափուր է մահվան նախորդ

սեփականատիրոջ գրասենյակում, ամսաթիվը ստեղծվել անցկացնել ընտրություններ որպես իրավահաջորդ: Որակավորման պրելատեւ, սկսած լայնորեն սփռված թեմերի կլինի անցնել միանգամից է կանխորոշված վայրում, որտեղ քվեարկության տեղի պիտի ունենային: Յուրաքանչյուր պրելատ ուղեկցվեց բավականին մեծ շքախմբի ճանապարհորդող օրեր, շաբաթներ կամ ամիսներ միջոցով շատ կոպիտ ու լեռնային տեղանքով կամ չոր անապատում. Շատ հաճախ, նրանց ճանապարհը հատեցին տարածքները բնակեցված վայրի եւ բարբարոսական խոշտանգումներից հարեմներում, ովքեր թալանել իրենց անմեղ զոհերի թալանել եւ սպանել. Նրանք, որոնք փախել մահ ձեռքում հրոսակախմբերը կորցրին իրենց կյանքը միջոցով հիվանդության, համաճարակների կամ դժբախտ պատահարների արդյունքում մի շատ հոգնեցնող երկար ճամփորդության արված կամ ոտքով կամ հետեւի ջորիների, միակ փոխադրամիջոցը առկա այդ ժամանակ:

Պաշտպանել դեմ այդ աղետալի աղետների կրած Եկեղեցու, ամեն անգամ մի ժողովը կոչված է ընտրել մի պրելատ, հիերարխիան եկան մի խելամիտ առաջարկով, որը կարող է նվազեցնել կորցնելու այսքան շատ թանկարժեք կյանքեր, որոնք բոլորն էր նվիրվել ծառայությանը Տիրոջ եւ մարդկության: Տնօրինել իրենց դոմենները մեծ իմաստության եւ աշխատասիրության, նրանք ներկայացրել է առաջարկություն է աշխարհիկ ղեկավարության, հոգեւորականների եւ լաիտյ (լաիտյ: կդնի մարդկանց, ի տարբերություն հոգեւորականների), առաջարկելով, որ տակ դարու հանգամանքներում, դա կլինի նպատակահարմար չէ անցկացնել ընտրությունները եպիսկոպոսների, արքեպիսկոպոսներ եւ Կաթողիկոս-Պատրիարքի, Գերագույն ղեկավար եկեղեցու, այլեւ հարուցելու ժառանգական համակարգ, որտեղ մի պրելատ, նրա մահվան, որը պետք է հաջողվել է ժառանգի ակնհայտ մեծացել է ծննդյան ամուրիություն խիստ եկեղեցու կարգապահությունը: Ժառանգորդը օծվել, եթե նա հայտնաբերվել է տիրապետում է բոլոր արժանիքները եւ այլ պահանջները

մի մարդու, ով էր ենթադրել, հոգեւոր ղեկավարությանը հոտի վստահված իր խնամքին: Ի լրումն, որ յուրացրել ծիսակատարություններին եւ պատարագը, նրա ռեկորդը պետք է ուժը կորցրած ցանկացած օրինազանցություններից որոնք անհամատեղելի հիմնարար սկզբունքների եկեղեցու: Նա պետք է հավատարմության երդում է հավատարիմ լինել պետ Եկեղեցու եւ խոստանում է ծառայել Եկեղեցուն ինքնամոռաց, նվիրումով, անձնազոհություն եւ ամբողջականության.

Այս վարկածը մանրակրկիտ քննարկվում վրա է աշխարհիկ ղեկավարության եւ խորհրդակցելուց հետո իրենց հետեւորդների նրանք դուրս եկան միաձայն կողմ է առաջարկին. Այսպիսով հիերարխիկ խորհուրդները լիովին հաստատված ամենայն համոզվածությամբ կողմից ղեկավարության ընդհանուր կոնսենսուսի ժողովրդի:

Հատուկ նստաշրջանում Սինոդի այդ առաջարկը ընդունվել է, եւ ընդունվել է որպես սինոդիկ օրենքով: Սույն օրենքն կոչ է անում յուրաքանչյուր պրելատ ունենալ իր անդրանիկ հայրական եղբորորդին մեծացել տակ եկեղեցական վերահսկողության, պետք է վերապատրաստվեն ամբողջովին բարդ ուսմունքների Եկեղեցու դոգմա նախապատրաստման, որպեսզի կարողանանք ժառանգելու կոչումը եւ Եպիսկոպոսական իշխանություն իրականացրած իր նախորդների այն ժամանակ իր մահվան. Եկեղեցին նաեւ մարել հատուկ ուղեցույցներ, ինչպես նաեւ, թե ինչպես է ժառանգորդը պետք է բարձրացվել մանկությունից մինչեւ չափահաս որպեսզի արժանի է ենթադրության, որ բարձր համարվող հոգեւոր գրասենյակում:

Դա եղել է սույն վաղեմի ավանդույթը եկեղեցու Արեւելքի, մոր հանգուցյալ արքեպիսկոպոս Մար Յուսիպ Խնանիշո, երբ ծագեց իր երեխայի, ով նվիրված է ծառայության Տիրոջ, իրականացվում անձնազոհություն է ձեռնպահ ամբողջ սննդի պատրաստված կենդանիների միս կամ մսի բաղադրիչներից մեկը, մինչեւ այն ժամանակ,

որ նա ծնվել է 1893 պահից նա ծնվել, Մար Յուսիպ Խնանիշո մեծացել է կոշտ հարգանս կանոնական պահանջներին:

Շատ ասորիները տեղյակ են, որ Մար Յուսիպ գալիս է մի երկար գծի իրավահաջորդության ընտանիքում Մար Խնանիշո, անունը կրում է բոլոր արքեպիսկոպոսներ, ովքեր միանում են Աթոռ Շամիդին երկրորդ ամենաբարձր պաշտոնը, ներսում եկեղեցու Արեւելքում. Այս արքեպիսկոպոս բջիջ Շամիդին եւ Ռւստագա գտնվում էր գյուղի Մար Իշօ է նահանգի Շամիդին, Թուրքիայում: Մար Իշօ վանքը, որը կառուցվել է սկզբում 5-րդ դարում, պարունակում է գրասենյակ եւ պաշտոնական նստավայրն արքեպիսկոպոս:

Մար Խնանիշո ընտանիքը հայտնի է իր բարեպաշտության, հեզություն, եւ ազնվականության: Ըստ պատմական փաստաթղթերի պահպանվել, տասներկու արքեպիսկոպոսներ օկուպացրել այս վեհացած գրասենյակը եկեղեցու ներսում վարչակազմի, որոնք բոլորն էլ ապացուցված են իրենց, առանց որեւէ ստվերի կասկածի, պետք է օժտված հոգեւոր հզորությանը, անարատ արժանիքների, խելամտություն եւ իմաստութեամբ. Ավելին, նրանց հավատարմությունն ու նվիրվածությունը հանդեպ առաջնորդների եկեղեցու միշտ եղել միանշանակ եւ տոկուն: Գերեզմանները հինգ իրենց սուրբ հայրերի, թաղված շրջանակներում տաճարի Մար Իշօ վանք, կարող է հեշտությամբ հասկացան է ամրագրված քարերի դեռ անձեռնմխելի. Գերեզմանները երեք այլ մահացած արքեպիսկոպոսներ չեն կարող գտնվել, քանի որ տաճարը ենթարկվել բազմաթիվ փոփոխությունների ընթացքում վերջին մի քանի հարյուր տարի է:

Իններորդը արքեպիսկոպոս այս ուղղությամբ իրավահաջորդության ննջեց եկեղեցու Բնաի Շմօնի գյուղում Ծիարօխինն գավառի Բոտհան, Թուրքիայում: Նա վերադառնում է ուխտագնացություն դեպի Սուրբ Երկիր, երբ նա հանկարծ վարակված է մահացու հիվանդություն է, որը ավարտվել է իր կյանքը: Տասներորդ արքեպիսկոպոս Շամիդին մահացել

է մեկի ընթացքում իր սովորական այցելությունների տարբեր ծխերի տակ իր իրավասության. Խնդրանքով իր հավատարիմ ծխականների հետ, որոնք բացվեց ատենակալների դատարանը նրան խորապես էր ներկայված եկեղեցում Մար Տոմա Շլիխա (Սանկտ Թովմաս առաքյալի) եկեղեցու գյուղի Բալօլան, Տարգաւար, եւ Հյուսիս-Արեւմտյան Իրանում:

Իսկ հետո առաջին համաշխարհային պատերազմի, Մար Իսխագ Խնանիշո, տասնմեկերորդ արքեպիսկոպոս իր գծի, կորցրել է իր թանկարժեք կյանքը, ինչպես արեցին բազմաթիվ այլ հազարավոր իր ժողովրդի զոհված ընթացքում երկար արտագաղթի են իրենց նախնիներից հայրենիքից Թուրքիայում եւ Իրանում նրանք հատել ու լեռներով հեղեղատ որոնման ապահով ապաստարան է հանգստանալ իրենց հոգնած ոսկորները: Խոլերայի եւ այլ մահացու հիվանդություններ խլեց երկու երրորդի ողջ աարական բնակչության. Մար Իսխագ Խնանիշո, ով ենթադրվում է, որ իսկական սուրբ, թաղվել է Քերմանշահ, մի քաղաք է արեւելյան սահմանին Իրանի Սրբություն արդեն կառուցվել է իր գերեզմանի որի հազարավոր, բոլոր կրոնական աղանդների, կատարել ուխտագնացություն ամեն տարի բոլոր մասերում Իրանի:

Տասներկուերորդ եւ վերջին արքեպիսկոպոսները Մար Խնանիշո ընտանիքի նվիրաբերած եկեղեցին Ամենապատիվ Թորգոմ հանգուցյալ Մար Յուսիպ Խնանիշո, Աստված հոգին լուսավորի: Նա կոչ է արել երկինք իր Երկնային Հոր Կիրակի երրորդ հուլիսի 1977-ին, քաղաք Բաղդադում մայրաքաղաք Իրաքի (Բետ-Նահրաին). Վաղ տարիքում, իսկ մի երիտասարդ տղայի, որ ինքը տեղյակ է, թե ինչ է վսեմ պաշտոնը նա նվիրված, այսպիսով նա սովորել էր անգիր ամբողջական նճարիստիծ ծեսեր կատարվում է եկեղեցում սարկավագ կամ քահանան: Նա դաստիարակվելու համարժեքորեն է գիտնական է, վերապատվելի Րեհանա, հոր հորեղբոր, ով լավ տեղյակ է արամերեն, ռուսերեն եւ թուրքերեն լեզուներով եւ իշխանության Արեւելյան աստվածաբանության: Վերապատվելի Րեհանա էր գլուխն է ճեմարանի Մար Իշօ վանքում եւ նա

ուսուցանում էր դասեր մի շարք սովորող ուսանողների համար քահանայության: Այս ճեմարանի շատերին ավարտել է դառնալ եպիսկոպոսներ եւ քահանաներ տարբեր թեմերն ու համայնքները:

Երբ նա եղել է տասներկու-ամյա երիտասարդներ, Մար Յուսիփ-ին ձեռնադրվել է սարկավագ: Ըստ 1912 թ.-Մար Յուսիփ արդեն ձեռք է բերել գիտելիքներ աստվածաբանության, եւ, հետեւաբար, նա հայտնաբերվել է նաեւ պիտանի է ձեռնադրվել է քահանա: 1914 թ.-ին, ժամը սկզբում համաշխարհային պատերազմի 1-ին, նա ուղարկվում են որպես պատվիրակ ներկայացնող արքեպիսկոպոս Մար Իսխագ Խնանիշո, մասնակցել է մի կարեւորագույն հանդիպման, որը կոչվում է Ն.Ս.O.S.S. Մար Բենիամին Շիմուն, որ կաթողիկոս-պատրիարքը է հայրապետական խցում ի Ջողճանիս, Թուրքիայում: Իմաստը կոչված էր քննարկելու հետեւանքները համաշխարհային պատերազմի Եկեղեցու եւ ազգի եւ պատրաստել է փոփոխությունների, որոնք ակնկալվում է, տեղի կունենա: Մինչ այնտեղ, նա ձեռնադրվել եպիսկոպոս ՝երկուշաբթի, օգոստոսի 10-ին 1914 թ, Ն.Ս.O.S.S եւ նշանակվել օգնական պատրիարքի:

Նա մնաց Ջողճանիս մինչեւ 1916 թ., Երբ ասորիները ստիպված են եղել լքել իրենց հայրենիքը, եւ բոլոր նրանց աշխարհիկ ունեցվածքը որպես հետեւանք Մեծ պատերազմի: Այն բանից հետո, դավաճանական սպանությունից պատրիարք Մար Բենիամին 1918 թ., Մար Յուսիփ ենթադրվում է մի մեծ չափով, ղեկավարության ազգի, մինչեւ ասորիները ժամանել է փախստականների ճամբարներում, հիմնել է Կարմիր խաչի եւ Ազգերի լիգայի տնօրինմանը, ժամը Բաազոբա, Իրաքում 1918 թ.-ին դեկտեմբերին 1918 թ Նրա լորդի տիտղոս բուռն կոչում արքեպիսկոպոս Բաղդադում Իրաքում, ի հանգուցյալ պատրիարքի Մար Պաւլս Շիմուն:

Երբ Մար Եշաի Շիմուն, որ կաթողիկոս-պատրիարքը, աքսորված է 1933 թ-ի տիկնիկային միապետական ռեժիմի Իրաքի Մար Յուսիփ Խնանիշո վստահվեց Եկեղեցու վարչակազմի Իրաքում եւ Մերձավոր Արեւելքում:

1973 թ.-ին, երբ Մար Եշաի Շիմուն հրաժարական է տվել որպես Կաթողիկոս Պատրիարքի, Մար Յուսիպ Խնանիշո էր օժտված պարտականությունների տնօրինելու Եկեղեցին Արեւելքի ողջ աշխարհում: Միեւնույն ժամանակ, Իրաքի կառավարությունը հանդես է եկել հանրապետական հրամանագիր Մար Յուսիպ Խնանիշո որպես Գերագույն ղեկավար բոլոր ասորիների Իրաքում.

Կիրակի օրը 3 հուլիսի 1977-ին, ժամը 1.10 կեսօրից հետո Ամենապատիվ Թորգոմ մահացել է Բաղդադի, Իրաքում: Նրա մահը համընկնում է տոնը նշվում է ամեն տարի, ի հիշատակ Մար Տոմա Շլիխա (Սանկտ Թովմաս առաքյալի).

Նրա սգո ծառայություններ են անցկացվել չորեքշաբթի հուլիսի 6, 1977-ին, եկեղեցու Մար Գեւարգիս ի Դորա, արվարձան Բաղդադի. Մասնակցել է ծառայությունների Ամենապատիվ Թորգոմ Մար Նարսաի արքեպիսկոպոս Լիբանանի, ովքեր մեկնել Բեյրութի առիթով, օժանդակությամբ Մար Դանիել եպիսկոպոս Քիրքուքում, Իրաքում, եւ շատ մեծ թվով քահանաների ու սարկավագների. Ավելի քան տասներկու հազար մարդ է դուրս եկել բոլոր մասերում Իրաքի հուղարկավորությանը մասնակցելու երթին այս բացվեց ատենակալների դատարանը եւ արդարակյաց գործիչ, ով էր սիրելի ու երկրպագել կողմից բոլոր նրանց, ովքեր գիտեին նրան: Մի մեծ թվով բարձրաստիճան թաղմանը արարողությունների, նրանց թվում է բարձրաստիճան պաշտոնյա, որը ներկայացնում է իր գերազանցություն Աիմեդ Հասան Ալ Բակար, նախագահին Իրաքի Հանրապետության, այլ նախարարներ եւ պաշտոնատար անձանց, հռոմեական կաթոլիկ արքեպիսկոպոս ներկայացնող Վեհափառին Հռոմի Պապի, որպես դեսպանի Իրաք, Նորին Սրբությունը Մար բեւեռ Շեխո, պատրիարքը Բաբելոնի մասին Խալդյան եկեղեցու, Ամենապատիվ Թորգոմ Մար Իգնատիւս Ջակկա սիրիական ուղղափառ եկեղեցու, Մար Անդրաւոս Սաննա ղեկավար Կոնգրեսի ասորերեն լեզվի եւ շատ ուրիշներ:

Ժամը 10:00, իսկ զարդարել դագաղը է ցավով հոգեւոր առաջնորդի, կրում է հոգեւորականների, գործելով որպես վարագույր կրողներ, հեռացվեց Մար Գևարգիս եկեղեցու եւ տեղադրված է դիակառք որին հաջորդում են հազարավոր սգացող բոլոր քրիստոնեական հարանվանությունների եւ մահմեդականների էլ, արցունքով վշտի, թափելու իրենց դեմքերը: Հարյուրավոր երիտասարդներ մեր տարբեր թեմերում հետեւեց արկղիկ կրող ծաղկեպսակներ ծաղկեպսակ եւ լուսանկարներ է մեկնել ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ:

Երբ որ ավտոշարասյունը թափորը ժամանել է Սբ. Մարիամ եկեղեցու Նաիրեյա, վերջնական հանգստի վայրում այս սուրբ մարդու, մի շատ մեծ բազմություն էր հավաքվել այնտեղ ժամերով:

Այն բանից հետո, վերջնական ծեսերը, որոնք կառավարվում է համաձայն եկեղեցական ավանդույթի, ապա բոլոր թաղման մասնակից վճարվում են իրենց վերջին հրաժեշտն է այս սիրելի հովվի, ով թողել է իր հոտի առաքինությունները նա ուներ, ինչպիսիք են հեզություն, սիրո, նվիրվածության, բարության, հավատարմության, ներողամտության, ամբողջականության, մարդկության եւ արդարութիւն. Նրա Սրբագործված մարմինը արդեն թաղված է գետնին եւ իր ոսկորները հոսքի մխիթարութեան եւ մխիթարություն է սրտերում, ովքեր աղոթում իր հիշողության մեջ:

Հանգուցյալ Մար Յուսիպ Խնանիշո գրել է բազմաթիվ աղոթքի գրքեր, ինչպիսիք են Կաշկոլ, մի գիրք օրհներգերով, եւ թարգմանել է պատարագին համակարգման, եկեղեցին խորհուրդներից, եւ այլք: Նա հեղինակ է բազմաթիվ գրքեր, իր սեփական, այդ թվում ստեղծագործությունների գովասանքի է երգում կրոնական տոներին, որոնցից շատերը արդեն հրատարակված գրքում « Տուրգամա»:

Սուրբ լուսավոր ճառագայթում, որը ճառագում իր արդարակյաց դեմքի միշտ պետք է հիշել են հազարավոր, ովքեր պատիվ են ունեցել

լսարան նրա հետ: Նա հետեւեց զգուշացան հետքերով Իր Տէրս եւ Վարդապետս, Հիսուս Քրիստոսի, եւ նա այժմ գտնվում է եղբայրություն հետ երկնքում. Նա քարոզում էր հանդուրժողականության, կարեկցանք, մեծահոգություն ու համեստություն, հավատարմություն եւ ինչպես պետք է վարվել բարոյապես: Դա այն է, նպատակահարմար է, որ նա կնշվի տարեկան եւ տոն անունով, քանի որ շատ լսումների վերագրվող իր զարմանահրաշ կապի են ապացույց է, որ նա արժանի է տրամադրվում անձեռնմխելի կողմից Սինոդի Առաքելական Սուրբ Կաթողիկե Ասորական եկեղեցու Արեւելքում. Նրա հոգին երբեք չի հանգստության, եթե ժողովուրդը նա սիրում, այնքան թանկ է, եւ հանգեցրել է ավելի քան կես դար, հասնելու իրենց Աստված տրված իրավունքները ինքնորոշման եւ անվտանգության մի հայրենիքում, որ նրանք կարող են հպարտությամբ անվանում իրենց սեփական.

Author: Ashur Cherry
York University

Title: Հիշողություններ Սուրբ առաքելական կաթոլիկ
Ասորական եկեղեցին Արեւելքի
Նորին Սրբությունը ✝ Մար Յուսիփ Խնանիշո
Արքեպիսկոպոս Շամիզդին եւ Ռստագա
Հինգշաբթի, Մայիս 18, 1893 (Մար Իշօ, Թուրքիա)
դեպի
Կիրակի, Հուլիս 3, 1977 թ. (Բաղդադ, Իրաք)
Մի կարճ կենսագրություն
[Armenian]

Publisher: Toronto, Ontario
Copyright: 2016
Ref. No.: 3570

Dedication

I dedicate this book in memory of **His Holiness Mar Dinkha IV**, Catholicos-Patriarch of *The Assyrian Church of the East*, Sunday, September 15, 1935 – Thursday, March 26, 2015, with love, respect, and appreciation.